

କର୍ତ୍ତାବଳୀ ରାଜ୍ୟ

ବନାମ

ଏମ୍. ଦେବେନ୍ଦ୍ରସ୍ୱା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ

ଜାନୁଆରୀ 16, 2002

[ଏମ୍.ବି. ଶାହା, ବି.ଏନ୍. ଅଗ୍ରୱାଲ ଏବଂ ଅରିଜିଟ୍ ପଶାୟତ୍, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିତ୍ୱ]

ପୌରଦ୍ୱାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା, 1973:

ଧାରା 482 - ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ କ୍ଷମତା - କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ରଦ୍ଦ କରିବା -
କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ - ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରାଗଲା, ଯେତେବେଳେ ଅଭିଯୋଗରେ କୌଣସି ଅପରାଧ ପ୍ରକାଶ
ପାଉନଥାଏ କିମ୍ବା ତାହା ଗାନ୍ଧୀୟାହୀନ, ବିରକ୍ତିକର, ନିର୍ଯାତନାମୂଳକ କିମ୍ବା ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ
ହୋଇଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଏହି କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ସଂଯମତାର ସହ କରାଯିବା ଉଚିତ —
ମାମଲାର କୌଣସି ଅତି ସୁସ୍ଥ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ - ଯେଉଁଠାରେ ତଥ୍ୟ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ
ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଥାଏ, ସେଠାରେ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ଆପାତତଃ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଏଡ଼ାଇବା
ଉଚିତ - ଅନ୍ତର୍ନିହିତ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରୁଥିବା କୌଣସି କଡ଼ାକଡ଼ି ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ
କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ - ତଥ୍ୟାବଳୀକୁ ଭିତ୍ତି କରି, କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ରଦ୍ଦ କରିବା ଆଦେଶକୁ ବାତିଲ
କରାଗଲା ।

ଅଭିଯୋଗନ ପକ୍ଷର ଅଭିଯୋଗ ଥିଲା ଯେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 2 ନିଜକୁ ବ୍ୟାଙ୍କର
ମ୍ୟାନେଜର ଭାବେ ପରିଚୟ ଦେଇ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିବା ଜାଲ ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତିଭୁକ୍ତ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1
ଅବକାରୀ ଠିକାଦାର ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ସିକିମି ପଟ୍ଟା ରୁକ୍ତି ବାବଦକୁ ଅବକାରୀ
ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ
ସଂହିତା, 1860 ର ଧାରା 465, 468, 471 ଏବଂ 420 ସହିତ ପଠିତ ଧାରା 120B ଅଧୀନରେ
ଅପରାଧ ପାଇଁ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା
ଏହାର ସଂଜ୍ଞାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନେ ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆରମ୍ଭ
ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ପୌରଦ୍ୱାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା, 1973 ର ଧାରା
482 ଅଧୀନରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ, ଯାହାକୁ ଏକକ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି
ଏହି ଆଧାରରେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଯେ, ଯେହେତୁ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ସାକ୍ଷୀ ଭାବେ

ଦର୍ଶାଯାଇଛି, ସେମାନଙ୍କର ସଂପୃକ୍ତିକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ପକ୍ଷପାତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି; ଏବଂ ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ପ୍ରାମାଣିକ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସାକ୍ଷ୍ୟ ନାହିଁ । ତେଣୁ ରାଜ୍ୟ ପକ୍ଷରୁ ଏହି ଅପିଲ ଦାୟର କରାଯାଇଛି ।

ଅପିଲକାରୀ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ସଂଜ୍ଞାନ ଗ୍ରହଣ/ଆରୋପ ଗଠନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସଂହିତାର ଧାରା 482 ଅଧୀନରେ ପ୍ରୟୋଗଯୋଗ୍ୟ କ୍ଷମତାର ସୀମିତ ପରିସରକୁ ବିଚାରକୁ ନେଲେ, ଏକକ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଅଯୌକ୍ତିକ, ବେଆଇନ ଏବଂ ଭ୍ରମାତ୍ମକ ଥିଲା ।

ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନେ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ଯେତେବେଳେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବାର କୌଣସି ସୁଯୋଗ ନଥାଏ, ସେତେବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଜାରି ରଖିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅପବ୍ୟବହାର ସଦୃଶ ହେବ ।

ଏହି ଅପିଲକୁ ମଞ୍ଜୁରୀ ଦେଇ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଲେ:

1. ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା, 1973 ର ଧାରା 482 ଅଧୀନରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିକଟରେ ଥିବା କ୍ଷମତା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟାପକ ଅଟେ ଏବଂ ଏହି କ୍ଷମତାର ବାହୁଲ୍ୟତା ହେତୁ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ସଂଯମତାର ସହ କରାଯିବା ଉଚିତ । କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ସମୟରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ହେବ ଯଦି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ଯେ ଏହାର ପ୍ରାରମ୍ଭ/ନିରନ୍ତରତା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅପବ୍ୟବହାର ସଦୃଶ ଅଟେ କିମ୍ବା ଏହି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ରଦ୍ଦ କଲେ ନ୍ୟାୟର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ ହେବ । ସଂହିତାର ଧାରା 482 ଅଧୀନରେ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ସମୟରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସାଧାରଣତଃ ସମ୍ପୃକ୍ତ ସାକ୍ଷ୍ୟ ବିଶ୍ଵାସଯୋଗ୍ୟ କି ନୁହେଁ କିମ୍ବା ତାହାର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କଲେ ଅଭିଯୋଗ କାଏମ ରହିବ କି ନାହିଁ, ସେ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବେ ନାହିଁ । [281-B-C; 282-B]

2.1. ଏକ ବୈଧ ଅଭିଯୋଗକୁ ଦମନ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ନ୍ୟାୟାଳୟ ହୋଇଥିବା ହେତୁ ଏହା ସାଧାରଣତଃ ଏପରି ଏକ ମାମଲାରେ ଆପାତତଃ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦେବାରୁ ବିରତ ରହିବା ଉଚିତ ଯେଉଁଠାରେ ସମଗ୍ର ତଥ୍ୟ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଥାଏ, ବିଶେଷ କରି

ଯେତେବେଳେ ସାକ୍ଷ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇ ନଥାଏ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇ ନଥାଏ ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ, ତାହା ତଥ୍ୟଗତ ହେଉ କିମ୍ବା ଆଇନଗତ, ବ୍ୟାପକ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଉପାଦାନ ବିନା ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରକୃତ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଦେଖାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଯେକୌଣସି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜର ଅସାଧାରଣ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବେ, ସେ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି କଡ଼ାକଡ଼ି ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । [282-D]

ଜନତା ଦଳ ଇତ୍ୟାଦି ବନାମ ଏଚ୍.ଏସ୍. ଚୌଧୁରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ଇତ୍ୟାଦି, AIR (1993) SC 892 ଏବଂ *ଡ. ରଘୁବୀର ସରନ ବନାମ ବିହାର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ*, AIR (1964) SC 1 ମାମଲାଦ୍ୱୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରଗଲା ।

2.2. ଅଭିଯୋଗ ଭିତ୍ତିରେ ରୁକ୍ମ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ, କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କେବଳ ସେହି ମାମଲାରେ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ ଯେଉଁଠାରେ ଅଭିଯୋଗରେ କୌଣସି ଅପରାଧ ପ୍ରକାଶ ପାଇନଥାଏ କିମ୍ବା ତାହା ଗାନ୍ଧୀର୍ଯ୍ୟହୀନ, ବିରକ୍ତିକର କିମ୍ବା ନିର୍ଯାତନାମୂଳକ ହୋଇଥାଏ । ଯଦି ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ଶପଥପାଠ ଆଧାରରେ କରାଯାଇଥିବା ବିବୃତି ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଏହା ପ୍ରତୀକ୍ଷାମାନ ହୁଏ ଯେ ଅପରାଧ ବା ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକର ଉପାଦାନ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଏବଂ ଅଭିଯୋଗଟି *ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ*, ଗାନ୍ଧୀର୍ଯ୍ୟହୀନ କିମ୍ବା ବିରକ୍ତିକର ବୋଲି ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ କୌଣସି ଜିନିଷ ନାହିଁ, ସେହି ସ୍ଥିତିରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ହସ୍ତକ୍ଷେପର କୌଣସି ଯଥାର୍ଥତା ରହିବ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଥାନାରେ ଏକ ଏଡ଼ଲା ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ଏକ ଅପରାଧ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନକାରୀଙ୍କ *ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ* ଗୌଣ ଗୁରୁତ୍ୱ ବହନ କରେ । ତଦନ୍ତ ସମୟରେ ସଂଗୃହିତ ଉପାଦାନ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ସାକ୍ଷ୍ୟ ହିଁ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଭାଗ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥାଏ । ସୂଚନା ପ୍ରଦାନକାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ଅଭିଯୋଗ କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ପକାଏ ନାହିଁ ଏବଂ ତାହା ନିଜେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ରଦ୍ଦ କରିବାର ଆଧାର ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । [283-F-H; 284-A]

ଶ୍ରୀମତୀ ଧନଲକ୍ଷ୍ମୀ ବନାମ ଆର୍. ପ୍ରସନ୍ନ କୁମାର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, AIR (1990) SC 494; *ବିହାର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ପି.ପି. ଶର୍ମା, ଆଇ.ଏ.ଏସ୍. ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ*, [1992] Suppl. 1 SCC 222; *ରୂପନ୍ ଦେଓ ବାଜାଜ୍ (ଶ୍ରୀମତୀ) ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବନାମ*

କନୱର ପାଇଁ ସିଂହ ଗିଲ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ, [1995] 6 SCC 194; କେରଳ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଓ. ସି. କୁଜନ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, [1999] 2 SCC 651; ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଓ. ପି. ଶର୍ମା, [1996] 7 SCC 705; ରଶ୍ମି କୁମାର (ଶ୍ରୀମତୀ) ବନାମ ମହେଶ କୁମାର ଭାଦା, [1997] 2 SCC 397; ସତବିନ୍ଦର କୌର ବନାମ ରାଜ୍ୟ (ଏନସିଟି ଦିଲ୍ଲୀ ସରକାର) ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ, [1999] 8 SCC 728; ରାଜେଶ ବାଜାଜ୍ ବନାମ ଏନସିଟି ଦିଲ୍ଲୀ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, AIR (1999) SC 1216; ଆର୍. ପି. କପୁର ବନାମ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ, AIR (1960) SC 866 ଏବଂ ହରିଆଣା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଚୌଧୁରୀ ଭଜନ ଲାଲ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, AIR (1992) SC 604 ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଗଲା ।

ଫୌଜଦାରୀ ଅପିଲୀୟ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା: ଫୌଜଦାରୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 72/2002 ।

ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1526/2000 ରେ କର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ 18.7.2000 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଏହି ଅପିଲ କରାଯାଇଛି ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ସଞ୍ଜୟ ଆର୍. ହେଗଡେ ଏବଂ ସତ୍ୟ ମିତ୍ର ।

ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ନରେଶ କୌଶିକ, କୁମାରୀ ଶିକ୍ଷା ଚୌହାନ ଏବଂ ଲଳିତା କୌଶିକ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଅରିଜିଟ ପଣାୟତଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଅନୁମତି ମଞ୍ଜୁର କରାଗଲା ।

ବିଜ୍ଞ ଏକକ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଯେଉଁ ଆଦେଶ ଦ୍ଵାରା ଟୁମକୁରର ସି.ଜେ.ଏମ୍.ଙ୍କ ଅଦାଲତରେ ସି.ସି. ସଂଖ୍ୟା 1613/1998 ରେ ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା, ତାହା ଏହି ଅପିଲରେ ଆପତ୍ତିର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ଅଟେ ।

ସଂକ୍ଷେପରେ ପୃଷ୍ଠଭୂମି ତଥ୍ୟ ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହିପରି ଅଟେ:-

ସିଂଘି ର ପ୍ରଫ୍ ଷ୍ଟାଡ୍ ପୋଲିସ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ଉପରୋକ୍ତ ମାମଲାରେ ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ (ଏହା ପରେ “ଅଭିଯୁକ୍ତ” ଭାବେ ସୂଚିତ) ବିରୁଦ୍ଧରେ ଭାରତୀୟ ପିଙ୍କଲ ସଂହିତା, 1860 (ସଂକ୍ଷେପରେ ‘ଆଇପିସି’) ର ଧାରା 465, 468, 471 ଏବଂ 420 ସହିତ ପଠିତ ଧାରା 120-B

ଅଧୀନରେ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ଅଭିଯୋଗ କରି ଏକ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ବାଙ୍ଗାଲୋରର ଫୁଡ୍ ସ୍କ୍ୱାଡ୍, ସିଓଡି ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଜଣେ ପୋଲିସ ଇନ୍ସପେକ୍ଟରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ତଦନ୍ତ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ଉକ୍ତ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ସି.ଜେ.ଏମ୍.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଜ୍ଞାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରତିପକ୍ଷ-ଅଭିଯୁକ୍ତ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ 2 କର୍ଷାଚକ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା, 1973 (ସଂକ୍ଷେପରେ ‘ସଂହିତା’) ର ଧାରା 482 ଅଧୀନରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ତଦନ୍ତ ସମୟରେ ସଂଗୃହିତ ଉପାଦାନ/ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ ହେଉନାହିଁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଜାରି ରଖିବା ନ୍ୟାୟର ପରିପକ୍ଷୀ ହେବ । ବିଜ୍ଞ ଏକକ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ଯେ ଫର୍ମ ସଂଖ୍ୟା 7 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଆରୋପ ପତ୍ରର ସାରମର୍ମ ଅନୁଯାୟୀ, 1992-1993 ଏବଂ 1993-1994 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଅବକାରୀ ଠିକାଦାର ରଙ୍ଗନାଥ ଗୁପ୍ତକୁ ଟୁମକୁର ଜିଲ୍ଲା ପାଇଁ ଅବକାରୀ ଠିକାଦାର ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଟୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ରଙ୍ଗନାଥ ଗୁପ୍ତ ସାଧାରଣ କ୍ଷମତାପତ୍ର (ସଂକ୍ଷେପରେ ‘ଜିପିଏ’) ମାଧ୍ୟମରେ ଟୁମକୁର ଜିଲ୍ଲାର କୋରଟଗେରେର ଅବକାରୀ ଠିକାଦାର ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଅଭିଯୁକ୍ତ ସଂଖ୍ୟା 1 କୁ ସିକିମି-ପଟା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଏକ ଅଂଶ ସ୍ୱରୂପ, ଉକ୍ତ ଅଭିଯୁକ୍ତ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏମ୍. ଦେବେନ୍ଦ୍ରସ୍ତ୍ରାଙ୍କୁ 1992-1993 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଜାତୀୟକୃତ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ 10 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ 39,06,000 ଟଙ୍କା ସମଗ୍ର ଟୁମକୁର ଜିଲ୍ଲା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତିଭୂ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । 1993-1994 ବର୍ଷ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସମାନ ସ୍ଥିତି ଥିଲା, କେବଳ ଏତିକି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଥିଲା ଯେ ମୂଳ ଠିକାଦାର ଥିଲେ ଯାଲ୍ଲାସ୍ତା ଏବଂ ରାମଚନ୍ଦ୍ରସ୍ତ୍ରା ଏବଂ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତିଭୂର ପରିମାଣ 64,29,500 ଟଙ୍କା ଥିଲା । ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ଏହିପରି ଥିଲା ଯେ “କର୍ଷାଚକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଲିମିଟେଡ୍” ର ପତ୍ର ଶୀର୍ଷକଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋପନରେ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ନକଲି ମୋହର ସହିତ, “କୋରଟଗେରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ବିକ୍ରେତା” ଙ୍କଠାରୁ କ୍ରୟ କରାଯାଇଥିବା “ଷ୍ଟାମ୍ପ କାଗଜ” ଉପରେ ନକଲି ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତିଭୂ ଟାଇପ୍ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ କର୍ଷାଚକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଲିମିଟେଡ୍, କୋରଟଗେରେ ଶାଖାର ମ୍ୟାନେଜର ଭାବେ ନିଜକୁ ଦର୍ଶାଇ ଅଭିଯୁକ୍ତ ସଂଖ୍ୟା 2 ସେଥିରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ । ଏହି ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତିଭୂଗୁଡ଼ିକୁ ସତେ ଯେମିତି ସେଗୁଡ଼ିକ ଅସଲି, ସେହିପରି ଭାବେ ଟୁମକୁରର ଅବକାରୀ ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । 17.7.93 ତାରିଖରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ସଂଖ୍ୟା 1 ଅବକାରୀ ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ଟୁମକୁରସ୍ଥିତ ଆଶୋକ ନଗରର ଏକ ଘରକୁ ନେଇଥିଲେ ଯେଉଁଠାରେ ସେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ସଂଖ୍ୟା 2 କୁ

ବ୍ୟାଙ୍କର ମ୍ୟାନେଜର ଭାବେ ପରିଚୟ କରାଇଥିଲେ ଏବଂ ଅବକାରୀ ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବ୍ୟାଙ୍କର ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଲେଖାଯାଇଥିବା ଏକ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରାଇଥିଲେ । ଉପରୋକ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଏହା ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ପ୍ରତାରଣାମୂଳକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନକଲି ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତିଭୁ, ନିଶ୍ଚିତକରଣ ପତ୍ର, ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ମିଥ୍ୟା ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକ ଉପରୋକ୍ତ ମତେ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅଟେ ।

ବିଜ୍ଞ ଏକକ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ପୃଷ୍ଠଭୂମି ତଥ୍ୟର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତିକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ସାକ୍ଷୀ ଭାବେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି, ସେତେବେଳେ ପକ୍ଷପାତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ 2 ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ସଂପୃକ୍ତ ଥିଲେ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇବାକୁ କୌଣସି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ନଥିଲା । ଶେଷରେ, ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ କର୍ତ୍ତାଚକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଲିମିଟେଡ଼ରୁ “ପତ୍ର ଶୀର୍ଷକ” ଚୋରି କରିଥିଲେ ଏବଂ/କିମ୍ବା ସେମାନେ ପ୍ରତାରଣା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜାଲିଆତି କରିଥିଲେ କିମ୍ବା ଅସଲି ଜାଲ୍ ଦଲିଲ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ କିମ୍ବା ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରତାରଣା କରିଥିଲେ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇବାକୁ କୌଣସି ଜିନିଷ ନଥିଲା । ଶେଷରେ, ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା ଯେ ଏଭଳି ଅପରାଧ କରିବା ପାଇଁ ମିଳିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଅନୁମାନ କରିବାକୁ କୌଣସି ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ନଥିଲା ।

କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ରଦ୍ଦ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିବା ଉକ୍ତ ଆଦେଶ ଦ୍ଵାରା ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ ଏହି ଅପିଲ ଦାୟର କରାଯାଇଛି । ଏହି ଅପିଲ ସପକ୍ଷରେ କର୍ତ୍ତାଚକ ରାଜ୍ୟର ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ଏକକ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଯୁକ୍ତିକର, ବେଆଇନ ଏବଂ ଭ୍ରମାତ୍ମକ ଅଟେ । ସେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଜାରି ରଖିବାର ବାଞ୍ଛନୀୟତା ଉପରେ ବିଚାର କରୁଥିଲେ । ସେ ଏହି ବିଷୟଟିକୁ ଏପରି ଭାବେ ପରିଚାଳନା କରିଛନ୍ତି ଯେପରି ସେ ଏକ ନ୍ୟାୟ ବିଚାର କରୁଛନ୍ତି । ସଂଜ୍ଞାନ ଗ୍ରହଣ/ଆରୋପ ଗଠନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ କୌଣସି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ଥିଲା କି ନାହିଁ ସେହି ପ୍ରଶ୍ନ ପ୍ରକୃତରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନୁହେଁ । ସଂହିତାର ଧାରା 482 ଅଧୀନରେ ପ୍ରୟୋଗଯୋଗ୍ୟ କ୍ଷମତାର ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ବିଚାରର ସୀମିତ ପରିସରକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହି ଆଦେଶ ଭ୍ରମାତ୍ମକ ଅଟେ ବୋଲି ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ପ୍ରତିପକ୍ଷ/ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଅବଶ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବାର କୌଣସି ସୁଯୋଗ ନଥାଏ, ସେତେବେଳେ

କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଜାରି ରଖିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅପବ୍ୟବହାର ସଦୃଶ ହେବ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଭୂମିକାକୁ ବିଜ୍ଞ ଏକକ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ସଂପୃକ୍ତି ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ଆଲୋକପାତ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଅଭିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ କେବଳ ସାକ୍ଷୀ ଭାବେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି, ତେଣୁ ନ୍ୟାୟ ବିଚାର, ଯଦି କିଛି ହୁଏ, ଶେଷରେ କୌଣସି ପରିଣାମ ମିଳିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସାରମର୍ମରେ ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ଆଦେଶରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ନାହିଁ ଯାହା କୌଣସି ହସ୍ତକ୍ଷେପର ଆବଶ୍ୟକତା କରେ ।

ଏହି ପ୍ରକାରର ମାମଲାରେ ସଂହିତାର ଧାରା 482 ଅଧୀନରେ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ହେଉଛି ବ୍ୟତିକ୍ରମ, ନିୟମ ନୁହେଁ । ଏହି ଧାରା ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ କୌଣସି ନୂତନ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ । ଏହା କେବଳ ସେହି ଅନ୍ତର୍ନିହିତ କ୍ଷମତାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରେ ଯାହା ସଂହିତାର ପ୍ରଣୟନ ପୂର୍ବରୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିକଟରେ ଥିଲା । ଏହା ତିନୋଟି ପରିସ୍ଥିତିର ପରିକଳ୍ପନା କରେ ଯେଉଁଥିରେ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଅଧିକାରୀତା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରେ, ଯଥା, (i) ସଂହିତା ଅଧୀନରେ ଏକ ଆଦେଶକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ, (ii) ନ୍ୟାୟାଳୟର ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅପବ୍ୟବହାରକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ, ଏବଂ (iii) ଅନ୍ୟଥା ନ୍ୟାୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ । ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଅଧିକାରୀତାର ପ୍ରୟୋଗକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରୁଥିବା କୌଣସି ଅନମନୀୟ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିବା ସମ୍ଭବ କିମ୍ବା ବାଞ୍ଛନୀୟ ନୁହେଁ । କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସହିତ ଜଡ଼ିତ କୌଣସି ଆଇନଗତ ପ୍ରଣୟନ ସମସ୍ତ ମାମଲା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିପାରିବ ନାହିଁ ଯାହା ସମ୍ଭବତଃ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ । ତେଣୁ, ଆଇନର କ୍ଷଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବ୍ୟତୀତ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ନିକଟରେ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ କ୍ଷମତା ରହିଛି ଯାହା ଆଇନ ଦ୍ଵାରା ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ସଠିକ୍ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ତାହା ହିଁ ସେହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଯାହା ଏହି ଧାରାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଯାହା କେବଳ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ କ୍ଷମତାକୁ ସ୍ଵୀକୃତି ଦିଏ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ କରେ । ସମସ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ତାହା ଦେୱାନୀ ହେଉ କିମ୍ବା ଫୌଜଦାରୀ, କୌଣସି କ୍ଷଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ବିଧାନରେ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଭାବେ, ସେହି ସମସ୍ତ କ୍ଷମତା ଧାରଣ କରନ୍ତି ଯାହା ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଶାସନର ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସଠିକ୍ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଏବଂ ଏକ ତ୍ରୁଟିକୁ ସୁଧାରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ, ଯାହା “କ୍ଲାଣ୍ଡେ ଲେକ୍ସ ଏ ଲିକ୍ସ୍ ଆଲିକି କନସିଡିଟ୍, କନସିଡିଅର୍ ଭିଡିଟ୍ୟୁର୍ ଇନ୍ ସାଇନ୍ କ୍ୟୁ ଇସ୍ତା, ଏସେ ନନ୍ ପୋଟେଷ୍ଟ୍” (ଯେତେବେଳେ ଆଇନ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କିଛି ପ୍ରଦାନ କରେ, ସେତେବେଳେ ଏହା ତାଙ୍କୁ ସେହି ସବୁ ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ବିନା ଏହା ଅସ୍ଥିତରେ ରହିପାରିବ ନାହିଁ) ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ସମୟରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ

ଅପିଲ କିମ୍ବା ପୁନଃରୀକ୍ଷଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଅଧିକାରୀତା ବ୍ୟାପକ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ ସଂଯମତାର ସହ, ସତର୍କତାର ସହ ଏବଂ କେବଳ ସେତେବେଳେ କରାଯିବା ଉଚିତ ଯେତେବେଳେ ଏହି ପ୍ରୟୋଗ ନିଜେ ଧାରାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ପ୍ରଣୀତ ପରୀକ୍ଷଣ ଦ୍ଵାରା ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିପାଦିତ ହୁଏ । ଏହା ପ୍ରକୃତ ଏବଂ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟ ଅଧିକାରରୁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ହିଁ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଅସ୍ତିତ୍ଵରେ ଅଛନ୍ତି । ନ୍ୟାୟର ଅଗ୍ରଗତି ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟର କର୍ତ୍ତୃତ୍ଵ ଅଛି ଏବଂ ଯଦି ସେହି କର୍ତ୍ତୃତ୍ଵର ଅପବ୍ୟବହାର କରି ଅନ୍ୟାୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ କୌଣସି ପ୍ରୟାସ କରାଯାଏ, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିକଟରେ ଅପବ୍ୟବହାରକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ କ୍ଷମତା ରହିଛି । କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ନ୍ୟାୟାଳୟର ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅପବ୍ୟବହାର ହେବ ଯାହା ଅନ୍ୟାୟର କାରଣ ହେବ ଏବଂ ନ୍ୟାୟର ପ୍ରସାରକୁ ରୋକିବ । କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ସମୟରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ଯଥାର୍ଥ ହେବ ଯଦି ଏହା ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ଯେ ଏହାର ପ୍ରାରମ୍ଭ/ନିରନ୍ତରତା ନ୍ୟାୟାଳୟର ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅପବ୍ୟବହାର ସଦୃଶ ଅଟେ କିମ୍ବା ଏହି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ରଦ୍ଦ କଲେ ନ୍ୟାୟର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ ହେବ । ଯେତେବେଳେ ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କୌଣସି ଅପରାଧ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତଥ୍ୟଗତ ପ୍ରଶ୍ନର ପରୀକ୍ଷା କରିପାରନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ଏକ ଅଭିଯୋଗକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ଅଭିଯୋଗକାରୀ କ'ଣ ଅଭିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଯଦି ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ତେବେ କୌଣସି ଅପରାଧ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି କି ନାହିଁ, ତାହା ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖିବା ଅନୁମେୟ ଅଟେ ।

ଆର୍.ପି. କପୁର ବନାମ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ, AIR (1960) SC 866 ମାମଲାରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ କେତେକ ଶ୍ରେଣୀର ମାମଲା ସଂକ୍ଷେପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

- (i) ଯେଉଁଠାରେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ପ୍ରତୀକ୍ଷମାନ ହୁଏ ଯେ ପ୍ରାରମ୍ଭ କିମ୍ବା ନିରନ୍ତରତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ରହିଛି, ଉଦାହରଣ ସ୍ଵରୂପ ମଞ୍ଜୁରୀର ଆବଶ୍ୟକ;

କର୍ତ୍ତାବ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଏମ୍. ଦେଭେନ୍ଦ୍ରସିଂହା [ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ପଶାୟତ]

(ii) ଯେଉଁଠାରେ ଏତଲା କିମ୍ବା ଅଭିଯୋଗରେ କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗକୁ ତାହାର ମୂଲ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କଲେ ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଥିବା ଅପରାଧ ଗଠିତ ହୁଏ ନାହିଁ;

(iii) ଯେଉଁଠାରେ ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ଏକ ଅପରାଧ ଗଠନ କରେ, କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଆଇନଗତ ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇ ନଥାଏ କିମ୍ବା ଉପସ୍ଥାପିତ ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରମାଣ କ୍ଷଷ୍ଟ ଭାବେ ଆରୋପ ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ ।

ଶେଷ ମାମଲାର ମୁକାବିଲା କରିବା ସମୟରେ, ଏହି ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ମନେ ରଖିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେଉଁ ମାମଲାରେ କୌଣସି ଆଇନଗତ ସାକ୍ଷ୍ୟ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଛି ଯାହା କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ସହିତ କ୍ଷଷ୍ଟ ଭାବେ ଅସଙ୍ଗତ, ଏବଂ ଏପରି ଏକ ମାମଲା ଯେଉଁଠାରେ ଆଇନଗତ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଛି ଯାହା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କଲେ ଅଭିଯୋଗକୁ ସମର୍ଥନ କରିପାରେ ବା ନକରିପାରେ । ସଂହିତାର ଧାରା 482 ଅଧୀନରେ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ସମୟରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସାଧାରଣତଃ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାକ୍ଷ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ କି ନୁହେଁ କିମ୍ବା ତାହାର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କଲେ ଅଭିଯୋଗ କାଏମ ରହିବ କି ନାହିଁ, ସେ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବେ ନାହିଁ । ତାହା ହେଉଛି ବିଚାରଣା ବିଚାରପତିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ । ନ୍ୟାୟିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅତ୍ୟାଚାରର କିମ୍ବା ଅନାବଶ୍ୟକ ନିର୍ଯ୍ୟାତନାର ମାଧ୍ୟମ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜାରି କରିବା ପୂର୍ବରୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସତର୍କ ଏବଂ ବିବେକପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ବିବେଚନାଧୀନତାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ସମସ୍ତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବିଚାରକୁ ନେବା ଉଚିତ, ନଚେତ୍ ଏହା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଅନାବଶ୍ୟକ ଭାବେ ହଇରାଣ କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ହାତରେ ଏକ ପ୍ରତିଶୋଧର ମାଧ୍ୟମ ହୋଇପାରେ । ଏଥି ସହିତ ଏହି ଧାରାଟି ଜଣେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ହାତରେ ଅଭିଯୋଗନକୁ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ କରିବା ଏବଂ ତାହାର ଆକସ୍ମିକ ସମାପ୍ତି ଆଣିବା ପାଇଁ ଏକ ମାଧ୍ୟମ ନୁହେଁ । ସଂହିତାର ଧାରା 482 ଅଧୀନରେ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗର ପରିସର ଏବଂ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ଶ୍ରେଣୀ ଯେଉଁଠାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟର ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅପବ୍ୟବହାରକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ ସମ୍ପର୍କରେ ନିଜର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରନ୍ତି, ତାହା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା *ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଚୌଧୁରୀ ଭଜନ ଲାଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ*, AIR (1992) SC 604 ମାମଲାରେ ସବିଶେଷ ଭାବେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ତେବେ, ଏକ ସତର୍କତାମୂଳକ ଚିତ୍ରଣା ଯୋଡ଼ାଯାଇଥିଲା ଯେ କ୍ଷମତାର

ପ୍ରୟୋଗ ସଂଯମତାର ସହ ଏବଂ ତାହା ମଧ୍ୟ ବିରଳରୁ ବିରଳତମ ମାମଲାରେ କରାଯିବା ଉଚିତ ।
ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ଵାରା ସୂଚିତ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତମୂଳକ ଶ୍ରେଣୀଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରୂପୀ ଅଟେ:-

(1) ଯେଉଁଠାରେ ଏତଲା କିମ୍ବା ଅଭିଯୋଗରେ କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ, ଯଦିଓ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନଙ୍କର ମୂଲ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ, ଆପାତତଃ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କୌଣସି ଅପରାଧ ଗଠନ କରେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ମାମଲା ସୃଷ୍ଟି କରେ ନାହିଁ ।

(2) ଯେଉଁଠାରେ ଏତଲା ଏବଂ ଏତଲା ସହିତ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକରେ ଥିବା ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ସଂହିତାର ଧାରା 155(2) ର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶ ବ୍ୟତୀତ ସଂହିତାର ଧାରା 156 (1) ଅଧୀନରେ ପୋଲିସ୍ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ତଦନ୍ତକୁ ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରତିପାଦିତ କରୁଥିବା ଏକ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ ପ୍ରକାଶ କରେ ନାହିଁ ।

(3) ଯେଉଁଠାରେ ଏତଲା କିମ୍ବା ଅଭିଯୋଗରେ କରାଯାଇଥିବା ଅଖଣ୍ଡନୀୟ ଅଭିଯୋଗ ଏବଂ ସେହି ସପକ୍ଷରେ ସଂଗୃହିତ ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରମାଣ କୌଣସି ଅପରାଧର ସଂଗଠନ ପ୍ରକାଶ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ମାମଲା ସୃଷ୍ଟି କରେ ନାହିଁ ।”

(4) ଯେଉଁଠାରେ ଏତଲାରେ ଥିବା ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ଏକ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ ଗଠନ କରେ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ କେବଳ ଏକ ଅଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ ଗଠନ କରେ, ସେଠାରେ ସଂହିତାର ଧାରା 155 (2) ଅଧୀନରେ ପରିକଳ୍ପିତ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶ ବିନା ପୋଲିସ୍ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କୌଣସି ତଦନ୍ତ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ନୁହେଁ ।

(5) ଯେଉଁଠାରେ ଏତଲା କିମ୍ବା ଅଭିଯୋଗରେ କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ଏତେ ଅଯୌକ୍ତିକ ଏବଂ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଭାବେ ଅସମ୍ଭବ ଅଟେ ଯାହା ଆଧାରରେ କୌଣସି ବିବେକୀ ବ୍ୟକ୍ତି କେବେହେଲେ ଏକ ସଠିକ୍ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଆଧାର ରହିଛି ।

(6) ଯେଉଁଠାରେ ସଂହିତାର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିନିୟମରେ (ଯାହା ଅଧୀନରେ ଏକ ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି) କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ଆରମ୍ଭ ଏବଂ ନିରନ୍ତରତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ରହିଛି ଏବଂ/କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ ସଂହିତା କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିନିୟମରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି, ଯାହା ବ୍ୟଥିତ ପକ୍ଷର ଅଭିଯୋଗ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟାବଶୀଳୀ ପ୍ରତିକାର ପ୍ରଦାନ କରେ ।

(7) ଯେଉଁଠାରେ ଏକ ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ମଧ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଥାଏ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଟି ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବା ପାଇଁ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶତ୍ରୁତା ହେତୁ ତାଙ୍କୁ ହଇରାଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଗୋପନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦୁର୍ଭାବନାପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ ।

ଉପରୋକ୍ତ ମତେ, ସଂହିତାର ଧାରା 482 ଅଧୀନରେ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିକଟରେ ଥିବା କ୍ଷମତା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟାପକ ଏବଂ ଏହି କ୍ଷମତାର ବାହୁଲ୍ୟତା ହେତୁ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏଥିପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ଏହି କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗରେ ଏହାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ସଠିକ ନୀତି ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଏକ ବୈଧ ଅଭିଯୋଗକୁ ଦମନ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ନ୍ୟାୟାଳୟ ହୋଇଥିବା ହେତୁ ଏହା ସାଧାରଣତଃ ଏପରି ଏକ ମାମଲାରେ ଆପାତତଃ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦେବାରୁ ବିରତ ରହିବା ଉଚିତ ଯେଉଁଠାରେ ସମଗ୍ର ତଥ୍ୟ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଥାଏ, ବିଶେଷ କରି ଯେତେବେଳେ ସାକ୍ଷ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇ ନଥାଏ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇ ନଥାଏ ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ, ତାହା ତଥ୍ୟଗତ ହେଉ କିମ୍ବା ଆଇନଗତ, ବ୍ୟାପକ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଉପାଦାନ ବିନା ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରକୃତ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଦେଖାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ, ଯେଉଁ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଯେକୌଣସି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜର ଅସାଧାରଣ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବେ, ସେ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି କଡ଼ାକଡ଼ି ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । [ଜନତା ଦଳ ଇତ୍ୟାଦି ବନାମ ଏଚ୍.ଏସ୍. ଚୌଧୁରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ଇତ୍ୟାଦି, AIR (1993) SC 892, ଡ. ରଘୁବୀର ସରନ ବନାମ ବିହାର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ, AIR (1964) SC 1 ମାମଲାଦ୍ୱୟକୁ ଦେଖନ୍ତୁ] ଏକ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କାଏମ

ରହିବ କି ନାହିଁ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ସମ୍ଭାବନାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ମାମଲାର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ଏବଂ ଏଭଳି ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯିବା ଉଚିତ ବୋଲି ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିବା ଉଚିତ ହେବ ନାହିଁ । ଏହା ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକୁ ଆକଳନ କରିବା ଏବଂ ଅଭିଯୋଗକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେବା ଭ୍ରମାତ୍ମକ ହେବ । ଅଭିଯୋଗ ଭିତ୍ତିରେ ରୁଜୁ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ, କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କେବଳ ସେହି ମାମଲାରେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ଯେଉଁଠାରେ ଅଭିଯୋଗରେ କୌଣସି ଅପରାଧ ପ୍ରକାଶ ପାଉନଥିବ କିମ୍ବା ତାହା ଗାନ୍ଧୀର୍ଯ୍ୟହୀନ, ବିରକ୍ତିକର କିମ୍ବା ଦମନକାରୀ ହୋଇଥିବ । ଯଦି ଅଭିଯୋଗରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ସେହି ଅପରାଧ ଗଠନ କରନ୍ତି ନାହିଁ ଯାହାର ସଂଜ୍ଞାନ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି, ତେବେ ସଂହିତାର ଧାରା 482 ଅଧୀନରେ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାହାକୁ ରଦ୍ଦ କରିପାରିବେ । ତେବେ, ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ଯେ ମାମଲାଟି ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କିମ୍ବା ଖଲାସରେ ଶେଷ ହେବ କି ନାହିଁ ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ବିଚାର ପୂର୍ବରୁ ମାମଲାର ଅତି ସୁସ୍ଥ ବିଶ୍ଳେଷଣ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅଭିଯୋଗକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପଢ଼ାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଯଦି ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ଶପଥପାଠ ଆଧାରରେ କରାଯାଇଥିବା ବିବୃତ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଏହା ପ୍ରତୀୟମାନ ହୁଏ ଯେ ଅପରାଧ ବା ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକର ଉପାଦାନ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ଏବଂ ଅଭିଯୋଗଟି *ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ*, ଗାନ୍ଧୀର୍ଯ୍ୟହୀନ କିମ୍ବା ବିରକ୍ତିକର ବୋଲି ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ କୌଣସି ଜିନିଷ ନାହିଁ, ସେହି ସ୍ଥିତିରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ହସ୍ତକ୍ଷେପର କୌଣସି ଯଥାର୍ଥତା ରହିବ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଥାନାରେ ଏକ ଏତଲା ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ଏକ ଅପରାଧ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନକାରୀଙ୍କ ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଗୌଣ ଗୁରୁତ୍ଵ ବହନ କରେ । ତଦନ୍ତ ସମୟରେ ସଂଗୃହିତ ଜିନିଷ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ହିଁ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଭାଗ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥାଏ । ସୂଚନା ପ୍ରଦାନକାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ଅଭିଯୋଗ କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ପକାଏ ନାହିଁ ଏବଂ ତାହା ନିଜେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ରଦ୍ଦ କରିବାର ଆଧାର ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । *ଶ୍ରୀମତୀ ଧନଲକ୍ଷ୍ମୀ ବନାମ ଆର୍. ପ୍ରସନ୍ନ କୁମାର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ*, AIR (1990) SC 494; *ବିହାର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ପି.ପି. ଶର୍ମା*, ଆଇ.ଏ.ଏସ. ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ, [1992] Suppl. 1 SCC 222; *ରୁପନ୍ ଦେଓ ବାଜାଜ୍ (ଶ୍ରୀମତୀ) ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବନାମ କନସର ପାଲ୍ ସିଂହ ଗିଲ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ*, [1995] 6 SCC 194; *କେରଳ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଓ.ସି. କୁଜନ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ*, [1999]

2 SCC 651; ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଓ.ପି. ଶର୍ମା, [1996] 7 SCC 705; ରଶ୍ମି କୁମାର (ଶ୍ରୀମତୀ) ବନାମ ମହେଶ କୁମାର ଭାଦା, [1997] 2 SCC 397; ସତବିନ୍ଦର କୌର ବନାମ ରାଜ୍ୟ (ଏନସିଟି ଦିଲ୍ଲୀ ସରକାର) ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ, [1999] 8 SCC 728; ରାଜେଶ ବାଜାଜ ବନାମ ଏନସିଟି ଦିଲ୍ଲୀ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, AIR (1999) SC 1216 ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରନ୍ତୁ ।

ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟଗତ ସ୍ଥିତି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଅପରାଧର ସଂଗଠନକୁ ଦର୍ଶାଉଛି ଏବଂ ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଆଇନଗତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡ଼ିକର ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ବିଚାର କଲେ, ବିଜ୍ଞ ଏକକ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଆଦେଶକୁ କାଏମ ରଖାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତାହାକୁ ରଦ୍ଦ କରାଗଲା । ଅପିଲଟିକୁ ମଞ୍ଜୁର କରାଗଲା । ତେବେ, ଆମେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଦେଉଛୁ ଯେ ଆମେ ଉପରେ ଯାହା କିଛି ପ୍ରକାଶ କରିଛୁ, ତାହାକୁ ମାମଲାର ଗୁଣବତ୍ତା ସମ୍ପର୍କରେ ମତାମତର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଭାବେ ବିଚାର କରାଯିବ । ଉଚିତ ନୁହେଁ, ଯାହା କହିବା ନିଷ୍ପତ୍ତିଯୋଜନ ଯେ, ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବିଚାର କରାଯିବ ।

ଏ.କେ.ଟି.

ଅପିଲ ମଞ୍ଜୁର ହେଲା ।

ଅସ୍ଵୀକରଣ

“ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ” ।

ଭାଷାନ୍ତର :

ଅମରେଶ୍ଵର ମିଶ୍ର, ଅନୁବାଦକ,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।